

Emerik Munjiza i Snježana Dubovicki: **IVAN FILIPOVIĆ**

organizator hrvatskoga učiteljstva
i reformator hrvatskoga školstva
(povodom dvjestote godišnjice
rođenja 1823. – 2023.)

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u
Osijeku, 220 str.

Znanstvena monografija objavljena je 2023. godine, tj. u godini kada se obilježava dvjestota godišnjica rođenja Ivana Filipovića (Velika Kapanica, 1823. – Zagreb, 1895.). S obzirom na to da je cjelovitu monografiju o Ivanu Filipoviću objavio njegov suradnik i prijatelj Davorin Trstenjak 1897. godine, može se reći da je nova monografija o životu i radu Ivana Filipovića bila znanstvena potreba. Izv. prof. dr. sc. Emerik Munjiza sveučilišni je profesor u mirovini koji je svoja znanstvena prenja usmjerio velikim dijelom povijesti hrvatskoga školstva. Zasigurno je u Republici Hrvatskoj jedan od vodećih poznavatelja života i rada Ivana Filipovića. Izv. prof. dr. sc. Snježana Dubovicki zaposlena je na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera te je svoj znanstveni interes usmjerila, između ostaloga, i na proučavanje povijesti hrvatskoga školstva, i to prvenstveno u smislu doprinosa Ivana Filipovića na unutarnjoj didaktičko-metodičkoj reformi nastave u hrvatskom školstvu, tj. učiteljstvu i kulturi u širem smislu. Trenutačno je voditeljica znanstveno-istraživačkoga projekta „Ivan Filipović – organizator hrvatskog učiteljstva i reformator hrvatskog školstva“ (2022. – 2025.). Recenzenti su monografskoga izdanja prof.

dr. sc. Igor Radeka s Odsjeka za pedagogiju Sveučilišta u Zadru te prof. dr. sc. Mirko Lukaš s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Grafičko oblikovanje naslovnice monografije potpisuje izv. prof. dr. art. Marko Šošić s Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. U svojoj knjizi autori kroz 12 poglavlja donose podroban opis života i djela Ivana Filipovića s posebnim naglaskom na kritičku analizu dosadašnjih radova o Ivanu Filipoviću i radova Ivana Filipovića te organizatorsku i reformatorsku ulogu Ivana Filipovića kada je riječ o hrvatskom učiteljstvu i hrvatskom školstvu. Rezultati analize bibliografije radova o Ivanu Filipoviću ukazuju na to da se o njemu izrazito mnogo pisalo u značajnom broju u pedagoškoj periodici u Hrvatskoj, ali i izvan nje, a autori su uočili i istaknuli da je većina radova nastala prigodničarski, tj. vezano uz pojedine godišnjice, što ukazuje na njihovu sadržajno-emocionalnu opredijeljenost i subjektivizam.

Posvećujući u svom istraživačkom pristupu posebnu pozornost povijesnoj dimenziji i poznavajući teritorijalno-politički ustroj tadašnje Hrvatske te širi povijesni kontekst, znanstveni se dvojac, Emerik Munjiza – Snježana Dubovicki, metodološki korektno klonio zamki kada je u pitanju prevrednovanje povijesne ličnosti i njezinih doprinosa. U tom smislu, autori prikazuju inicijalno stanje u društveno-teritorijalno-političkom okviru, školskom sustavu i pedagoškoj orijentaciji, stručnom i staleškom organiziranju hrvatskoga učiteljstva. Da bi slika o Ivanu Filipoviću bila cjelovita, opisani su i njegov životni put te nešto kraći književni rad u koji se upisuje domoljubnom i ljubavnom poezijom. U rezultatima istraživanja prikazuju se aktivnosti i djelovanja Ivana Filipovića u smislu javnoga rada, staleških i strukovnih udruga, školstva i nastave te književnoga rada, završna stanja i prikazani doprinosi u promjenama radom i zaslugom Ivana Filipovića. Kao središnju problematiku monografije autori ističu rad Ivana Filipovića na organiziranju hrvatskoga učiteljstva i reformiranju hrvatskoga školstva, a poseban su naglasak stavili na doprinos Ivana Filipovića na vanjskoj i unutrašnjoj reformi hrvatskoga školstva kroz zakonodavni i pedagoški rad, ujedno najslabije istraženo područje rada Ivana Filipovića. U svojoj monografiji autori opisuju čimbenike koji su utjecali na oblikovanje stavova, vrijednosti i aktivnosti Ivana Filipovića te u svom pisanju razmatraju i utjecaje Filipovićeve uže i šire obitelji, slavonskoga ilirskog kruga, stručnih suradnika, organiziranoga njemačkog školstva i humanističko-demokratske pedagogije njemačkoga pedagoga, organizatora pučkoga školstva i učiteljstva Adolfa Wilhelma Diesterwega te austrijskoga pedagoga Friedricha Ditessa. Posebna je znanstvena vrijednost ove publikacije i na kraju monografije, navedena cjelovita bibliografija radova Ivana Filipovića, bibliografija radova Ivana Filipovića za koje se pretpostavlja da im je on autor te bibliografija radova o Ivanu Filipoviću. Svakomu tko se ozbiljnije u budućnosti bude

želio baviti Ivanom Filipovićem, u bilo kojem smislu, znanstvena monografija *Ivan Filipović: organizator hrvatskoga učiteljstva i reformator hrvatskoga školstva (povodom dvjestote godišnjice rođenja 1823. – 2023.)* bit će nezaobilazno znanstveno polazište i visokovrijedno štivo.

doc. dr. sc. Antonija Huljev
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
ahuljev@foozos.hr
orcid: <https://orcid.org/0000-0002-1456-7206>